

ИЗЛОЖБА СЛИКА НИКОЛЕ МАТИНОСКОГ

Млади Југ до сада није дао много уметничких личности, о којима би требало критика да стално води рачуна. То се може разумети ако се узме у обзир не само тешка прошлост ових крајева, него и реална културна и социјална конфигурација народа, чије су главне и најпрече бриге окупљене око примарне жеље за животом. Уметност, а нарочито ликовна, у оваквим приликама, не може се снажно развијати, јер јој недостаје: макар скромног, доњег културног слоја, који би сарађивао при стварању, и апсорбовао дела. Место генерације уметника, који би стварали физиономију доба, из масе су никли после ослобођења појединци чији је значај за Југ веома велик, а чији је уметнички карактер одређен индивидуалним формирањем њиховог личног уметничког света.

Један од најзначајнијих сликара Југа јесте г. Никола Матиноски, чији рад су исцрпно илустровале доста честе изложбе, приређене у Скопљу и Југославији, па и на страни. Школован у једној академији, која му је дала радионичку основу и у једном културном центру савремене Европе, г. Матиноски је употребио све своје велике способности за сликање Југа, коме упорно тражи уметнички израз. Прве његове изложбе показивале су колористички веома живо схватање, сликовите типове јужњака, који су одали поред саме радости над моделима и извесну фолклорну заинтересованост. Сем добрих сликарских квалитета, први радови г. Матиноског нису показивали неко продубљење, јер су потекли из интензивног чудног одушевљења једног веома младог човека. Брзо се пак појављује деформација, хотимична, као израз једне чисто идеалистичке тежње. У тој експресионистичкој фази има много рафинираног артизма, који постепено уступа место веома озбиљном схватању, и предмета, и форме. Као да се је уметник тргнуо и замислио над судбином тога маленог човека, који му претставља народ и доба; помоћу снажног и пуног израза линеаризма стегао је своје колористичко богатство, постао строжи, изразитији. Поред слике, самостални цртеж игра све већу улогу, а на овој, последњој изложби, коју је уметник приредио у децембру о. г., цртежи чине самосталну и веома карактеристичну групу. Изложба сама, која обухвата преко педесет радова, као све досадашње, илуструје извесан сликарски напредак г. Матиноског. Он се постепено одриче површинастог схватања слике и враћа се своме првобит-

ном, чисто сликовитом сликању. Његов колористички таленат опет триумфује, његов основни осећај радости са великом снагом ствара нова, реалистичка и декоративна дела. Само то није више почетнички фолклор и литографскиост: нова дела г. Мартиноског су значајан резултат једног логичког индивидуалног развоја, који показује све особине будуће уметничке зрелости. У непогодној средини, такав развојак је од пресудне вредности нарочито, када га је могуће констатовати код веома младог сликара, што је г. Мартиноски не само по годинама, него и по свежини свога уметничког односа ка свету.

Ф. МЕСЕСНЕЛ

ГРАФИЧКА ИЗЛОЖБА ГЂЕ ЛИЗЕ КРИЖЕЛ

У скопском клубу пријатеља Француске приређена је једна интимна изложба, која буди доста уметничког интереса: г-ђа Лиза Крижел, сликар из Француске, која је у два маха посетила Југ и овде проживела више времена, поред својих слика израдила је и неколико акварела и литографија јужносрбијанских ведута. Но, ово нису обичне скице одушевљеног путника; г-ђа Крижел је веома озбиљна уметница, која и ситну скицу и графички лист третира као пуноважно уметничко дело. Међу литографијама, које су све редом вапредно студиране, има појединих листова, који својом културом припадају ретким радовима европске савремене графике. Акварели су мање типични за већ некако устаљену претставу о јужној околини, али су зато значајни за лично схватање једногностраног уметника. За Скопље би могла бити од интереса и изложба уљаних радова г-ђе Крижел.

Ф. М.

ТРЕЋИ КОНЦЕРАТ СКОПСКЕ МУЗИЧКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

3. ов. м., у четвртак на вече имали смо у нашем Народном позоришту Славенско вече, трећу овогодишњу приредбу Скопске музичке заједнице. На програму су узели учешћа четири наша певачка друштва: »Вардар«, »Мокрањац«, »Јеврејско певачко друштво« и »Обилић«; затим Војни оркестар и Скопски гудачки квартет. У програму је било: П. Ј. Кретик: Scherzo d moll, — војни ор-